

Inicjatywa Leader 2014 – 2020
Wizja, cele, kierunki

Paweł Antoniewicz

Lewin Brzeski, 16.07.2015r.

Interesuje mnie przyszłość, ponieważ zamierzam spędzić w niej resztę życia.

Charles F. Kettering

Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy Leader

(podstawy prawne, wytyczne, kierunki wsparcia)

Strategia Europa 2020 – punkt wyjścia do programowania rozwoju obszarów wiejskich

3 główne cele Strategii EUROPA 2020:

- **Rozwój inteligentny** – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
- **Rozwój zrównoważony** – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
- **Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu** – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Strategia Europa 2020 – punkt wyjścia do programowania rozwoju obszarów wiejskich

Główne cele Strategii EUROPA 2020 – wskaźniki:

- Wskaźnik **zatrudnienia osób w wieku 20 – 64 lat** powinien wynosić 75%;
- Na **inwestycje w badania i rozwój** należy przeznaczyć 3% PKB;
- Należy osiągnąć cele „**20/20/20**” w zakresie **klimatu i energii** (w tym ograniczenie emisji dwutlenku węgla nawet o 30%, jeśli pozwolą na to warunki);
- Liczbę osób **przedwcześnie kończących naukę szkolną** należy ograniczyć do 10%, a co najmniej 40% osób z młodego pokolenia powinno **zdoływać wyższe wykształcenie**;
- Liczbę osób **zagrożonych ubóstwem** należy zmniejszyć o 20 mln.

Rozporządzenie 1303/2013 – cele tematyczne (1/2)

- 1) Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji;
- 2) Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK;
- 3) Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR);
- 4) Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach;
- 5) Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem;
- 6) Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami;

Rozporządzenie 1303/2013 – cele tematyczne (2/2)

- 7) Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej;
- 8) Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników;
- 9) Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją;
- 10) Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie;
- 11) Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej.

Rozporządzenie 1305/2013 – priorytety w zakresie rozwoju obszarów wiejskich (1/6)

1) Wspieranie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich, obejmujące następujące cele szczegółowe:

a) wspieranie innowacyjności, współpracy i rozwoju bazy wiedzy na obszarach wiejskich;

b) wzmocnianie powiązań między rolnictwem, produkcją żywności i leśnictwem a badaniami i innowacją, w tym do celów ulepszonego zarządzania środowiskiem i lepszych wyników;

c) wspieranie uczenia się przez całe życie oraz szkolenia zawodowego w sektorach rolnictwa i leśnictwa;

Rozporządzenie 1305/2013 – priorytety w zakresie rozwoju obszarów wiejskich (2/6)

2) Zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami, obejmujące następujące cele szczegółowe:

a) poprawa wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw oraz ułatwianie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek, a także zróżnicowania produkcji rolnej;

b) ułatwianie wejścia rolników posiadających odpowiednie umiejętności do sektora rolnictwa, a w szczególności wymiany pokoleń;

Rozporządzenie 1305/2013 – priorytety w zakresie rozwoju obszarów wiejskich (3/6)

3) Wspieranie organizacji łańcucha dostaw żywności, w tym przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, promowanie dobrostanu zwierząt i zarządzania ryzykiem w rolnictwie, obejmujące następujące cele szczegółowe:

a) poprawa konkurencyjności producentów rolnych poprzez lepsze ich zintegrowanie z łańcuchem rolno-spożywczym poprzez systemy jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy i organizacje producentów oraz organizacje międzybranżowe;

b) wspieranie zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem w gospodarstwach;

Rozporządzenie 1305/2013 – priorytety w zakresie rozwoju obszarów wiejskich (4/6)

4) Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów powiązanych z rolnictwem i leśnictwem, obejmujące następujące cele szczegółowe:

- a) odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie różnorodności biologicznej, w tym na obszarach Natura 2000 i obszarach z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami, oraz rolnictwa o wysokiej wartości przyrodniczej, a także stanu europejskich krajobrazów;
- b) poprawa gospodarki wodnej, w tym nawożenia i stosowania pestycydów;
- c) zapobieganie erozji gleby i poprawa gospodarowania glebą;

Rozporządzenie 1305/2013 – priorytety w zakresie rozwoju obszarów wiejskich (5/6)

5) Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym, obejmujące następujące cele szczegółowe:

- a) poprawa efektywności korzystania z zasobów wodnych w rolnictwie;
- b) zwiększenie efektywności wykorzystania energii w rolnictwie i przetwórstwie spożywczym;
- c) ułatwianie dostaw i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, produktów ubocznych, odpadów i pozostałości oraz innych surowców niespożywczych, dla celów biogospodarki;
- d) redukcja emisji gazów cieplarnianych i amoniaku z rolnictwa;
- e) promowanie ochrony pochłaniaczy dwutlenku węgla oraz pochłaniania dwutlenku węgla w rolnictwie i leśnictwie;

Rozporządzenie 1305/2013 – priorytety w zakresie rozwoju obszarów wiejskich (6/6)

6) Wspieranie włączenia społecznego, ograniczania ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich, obejmujące następujące cele szczegółowe:

a) ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw, a także tworzenia miejsc pracy;

b) wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich;

c) zwiększanie dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) na obszarach wiejskich oraz podnoszenie poziomu korzystania z nich i poprawianie ich jakości.

Legislacja krajowa

- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020;
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020;
- Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.

Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS)

- Obligatoryjny w ramach PROWu 2014 – 2020
- Fakultatywny w ramach RPO 2014 – 2020 oraz PO Rybactwo i Morze 2014 – 2020

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020

Jedna LSR będzie realizowana na obszarze zamieszkanym przez minimum 30 000 mieszkańców z obszarów wiejskich i maksimum 150 000 mieszkańców oraz obejmować będzie obszar przynajmniej 2 gmin, których obszary stanowią (bądź zawierają) obszary wiejskie (gminy wiejskie, miejsko – wiejskie oraz miasta do 20 tys. mieszkańców).

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020

Wiodący cel szczegółowy:

Działanie LEADER realizuje cel szczegółowy 6B „wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich” w ramach priorytetu 6 „wspieranie włączenia społecznego, ograniczenia ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich” poprzez wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (LSR).

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014 – 2020

Cele szczegółowe powiązane:

3A – poprawa konkurencyjności głównych producentów w drodze lepszego ich zintegrowania z łańcuchem rolno-spożywczym poprzez systemy zapewnienia jakości, dodawanie wartości do produktów rolnych, promocję na rynkach lokalnych i krótkie cykle dostaw, grupy i organizacje producentów oraz organizacje międzybranżowe.

6A – ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw i tworzenia miejsc pracy.

6C – zwiększanie dostępności TIK na obszarach wiejskich oraz podnoszenie poziomu korzystania z nich i poprawianie ich jakości.

Wspierany zakres operacji

1. Wzmocnienie kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmiany klimatyczne, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych.

Wspierany zakres operacji

2. Rozwój przedsiębiorczości:

- Podejmowanie działalności gospodarczej;
- Tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych;
- Rozwijanie działalności gospodarczej;
- Podnoszenie kompetencji osób realizujących operacje w zakresie podejmowania działalności gospodarczej, działalności inkubatorów oraz rozwijania działalności gospodarczej;

Wspierany zakres operacji

3. Wspieranie współpracy między podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą:

- W ramach krótkich łańcuchów dostaw;
- W zakresie świadczenia usług turystycznych;
- W zakresie rozwijania rynków zbytu produktów lub usług lokalnych, w tym usług turystycznych.

Wspierany zakres operacji

4. Rozwój rynków zbytu produktów i usług lokalnych, z wyłączeniem operacji polegających na budowie lub modernizacji targowisk.

5. Zachowanie dziedzictwa lokalnego.

6. Budowy lub przebudowy ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej.

Wspierany zakres operacji

7. Budowy lub przebudowy publicznych dróg gminnych lub powiatowych, które umożliwiają połączenie obiektów użyteczności publicznej (świadczących usługi społeczne, zdrowotne, opiekuńczo – wychowawcze lub edukacyjne) z siecią dróg publicznych albo skracających dystans lub czas dojazdu.

8. Promowanie obszaru objętego LSR.

Typy realizowanych operacji

- 1. Operacje konkursowe** (procedura jak w okresie 2007 – 2013);
- 2. Projekty grantowe;**
- 3. Operacje własne LGD.**

Kto może skorzystać?

- 1. Osoby fizyczne** – jest obywatelem Państwa UE, jest pełnoletnia, ma miejsce zamieszkania na obszarze wiejskim, lub adres pod którym prowadzi działalność gospodarczą znajduje się na tym obszarze;
- 2. Osoby prawne** – z wyłączeniem województwa, jeśli siedziba lub oddział znajduje się na obszarze;
- 3. Jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną** – jeśli siedziba tej jednostki lub jej oddziału znajduje się na obszarze wiejskim objętym LSR.

Limity finansowe

1. Co najmniej **50% budżetu na wdrażanie LSR** przeznaczone na przedsięwzięcia związane z tworzeniem i utrzymaniem miejsc pracy.
2. Budżet na wdrażanie LSR – do 8 000 000 złotych.

Limity finansowe

1. Maksymalny limit na operację i beneficjenta w okresie realizacji LSR – 300 tys. zł.
2. Rozpoczęcie działalności – nie więcej niż 100 tys. zł.
3. Na inkubator przetwórstwa lokalnego – 500 tys. zł.
4. Limity te nie dotyczą podmiotów z sektora finansów publicznych (samorząd i jego jednostki).
5. Projekty grantowe – jeden do 300 tys. zł. (finansowane w ramach niego zadania od 5 tys. do 50 tys. zł).
6. Projekty grantowe – limit na beneficjenta 100 tys. zł.
7. Projekty grantowe – limit na jednostki sektora finansów publicznych 20% jednego projektu grantowego.
8. Operacja własna LGD – do 50 tys. zł.

Limity finansowe

1. Podejmowanie działalności gospodarczej – płatność ryczałtowa (I transza 70%, a II transza 30%).
2. Pozostałe z zakresu przedsiębiorczości – 50% kosztów kwalifikowalnych (możliwe 70% jeśli zaspokaja „potrzeby społeczności lokalnej”).
3. Pozostałe operacje – 80% kosztów kwalifikowalnych (możliwe 1000% jeśli zaspokaja „potrzeby społeczności lokalnej”).
4. Pomoc na operacje realizowane podmioty z sektora finansów publicznych – 63,63% kosztów kwalifikowalnych.

Koszty kwalifikowalne

1. Rozliczane na zasadzie refundacji.
2. Koszty „ogólne”.
3. Zakup robót budowlanych lub usług.
4. Zakup lub rozwój oprogramowania komputerowego, zakup patentów, licencji lub wynagrodzeń za przeniesienie praw autorskich lub znaków towarowych.
5. Zakup nowych maszyn lub wyposażenia (w przypadku operacji „zachowanie dziedzictwa lokalnego” również używane).
6. Zakup rzeczy i materiałów.
7. Wynagrodzenia – inkubatory i współpraca.
8. Wkład rzeczowy, w tym w formie nieodpłatnej pracy.

Kryteria wyboru operacji

Premiowane przez LGD będą operacje spełniające w szczególności jedno lub kilka z wymienionych kryteriów:

- innowacyjne;
- przewidujące zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska;
- generujące nowe miejsca pracy (obowiązkowe w przypadku operacji związanych z przedsiębiorczością);
- realizowane przez podmioty zakładające działalność, której podstawę będą stanowiły lokalne produkty rolne (lokalny produkt rolny – wytwarzany na obszarze objętym lokalną strategią rozwoju);
- ukierunkowane na zaspokojenie potrzeb grup defaworyzowanych, określonych w LSR.
- W przypadku operacji w zakresie infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej lub drogowej, LGD przewidzi w kryteriach wyboru preferencje dla operacji realizowanych w miejscowościach zamieszkałych przez mniej niż 5 tys. mieszkańców.

Zadania LGD

1. Aktywizacja lokalnej społeczności i świadczenie doradztwa dla potencjalnych beneficjentów.
2. Przygotowanie planu komunikacyjnego (grupy docelowe, kanały informacji, efekty, etc.)
3. Wybór operacji i ustalanie kwot wsparcia.
4. Projekty grantowe – weryfikacja wniosków, podpisanie umowy, monitoring, rozliczenie projektów.

Przygotowanie Lokalnej Strategii Rozwoju

(wyzwania, wytyczne, metodyka prac)

Kryteria wyboru LSR

- a) charakterystyki obszaru objętego LSR,
- b) reprezentatywności składu rady,
- c) wiedzy i doświadczenia osób zaangażowanych w opracowanie i realizację LSR,
- d) zasad funkcjonowania LGD,
- e) zasad wyboru operacji,
- f) doświadczenia LGD w zakresie realizacji strategii lub projektów o charakterze podobnym odpowiednio do LSR lub operacji realizowanych w jej ramach,

Kryteria wyboru LSR

- g) jakości diagnozy obszaru objętego LSR,
- h) adekwatności celów i przedsięwzięć określonych w LSR do diagnozy obszaru objętego LSR i wniosków wynikających z konsultacji projektu LSR z lokalną społecznością,
- i) zgodności LSR z celami określonymi w programach,
- j) opracowania LSR z udziałem lokalnej społeczności i zasad udziału tej społeczności w realizacji LSR,
- k) poprawności określenia wskaźników realizacji LSR i ich adekwatności do celów i przedsięwzięć określonych w LSR,
- l) innowacyjnego charakteru LSR.

Wytyczne dotyczące przygotowania LSR

1. Określono strukturę dokumentu LSR.
2. Znane są szczegółowe kryteria wyboru LSR.
3. Należy zapewnić partycypacyjny (uspołeczniony) charakter LSR.
4. Należy zdefiniować grupy defaworyzowane, wskazać metody komunikacji z nimi, określić rodzaje dedykowanych im operacji oraz określić ich finansowy udział w budżecie LSR.
5. Należy przygotować plan komunikacji ze społecznością lokalną.
6. Należy przygotować plan działania – szczegółowy harmonogram osiągania wskaźników.
7. Należy dokonać strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Wyzwania w planowaniu LSR

- „Regionalność” planowanych środków;
- Uspołeczniona metodyka prac;
- Kontynuacja wizji rozwoju;
- LGD – narzędzie rozwoju czy „lokalny” bank?
- Ograniczone środki vs. dostrzegalne efekty;
- Jak rozwijać przedsiębiorczość?
- Co po 2023 roku?

Dziękuję za uwagę!

Paweł Antoniewicz

kom. 508 801 850

e-mail p.antoniewicz@eko.org.pl
